

Nacionalni centar
za vanjsko vrednovanje
obrazovanja

Identifikacijska
naljepnica

PAŽLJIVO NALIJEPI TI

HRV A

HRVATSKI JEZIK

viša razina

KNJIŽEVNOST I JEZIK

HRV A IK-1 D-S049

HRVA.49.HR.R.K1.40

40368

12

I. Književnost

Zadatci uz polazni tekst

Zadatci višestrukoga izbora

U sljedećim zadatcima od više ponuđenih odgovora samo je **jedan** točan.
Točne odgovore morate označiti znakom X na listu za odgovore.
Zadatci od 1. do 30. odnose se na polazne tekstove.

Susret

U traženju dugu mi se nismo srelī,
A sva rosna, cvjetna banula si, eto,
Kad je baštom mojom prošlo plamno ljeto,
I moj pram se gusti prvim srebrom bījēlī.
Nā mōm nebu punom vjetra i oluje
Kao dūga sinu, da siđeš međ grāne
I pustiš iz rŭkŭ nā sve četir strane
Jesenje mi šume proljetne slavuje.
Ispred plotā moga ū čudu si stala.
Ne znaš što bi. – Ženo, nemoj ići; stani!
Ja sam, ja sam onaj kobni a neznani
Kog si ū snu svome gledala i zvala.
Ja sam onaj što je jednom moro doći,
Jak i neminovan ko i udes što je,
Da suncima novim kiti dane tvoje,
A novim zvijezdama ospe tvoje noći.
Ni sad nije kasno! – Iskopati neću
Svoju mrtvu proljet, da ko sag je metnem
Ispred nōgŭ tvojih: stazom gdje te sretnem,
Jesenje mi voće prosipati sve ću.

I noge će tvoje mirisati tada
Medom što ga kupih od cvijeta do cvijeta;
Rad života cijelog, plod svih mojih ljeta,
Da mi lakše priđeš, sad prēdā te pada.
Prođi i pogazi! Ja znam svoju radost.
Što sam uvijek sanjo, sad ću istom steći:
Tvoja će mi ruka dati dar najveći,
Tvoja će mi ljubav dati pravu mladost.

Vladimir Nazor

Hrvatski jezik

Književnost i jezik

1. U kojima se od sljedećih stihova povezuju starost i mladost?

- A. *U traženju dūgu mi se nismo sreli,
A sva rosna, cvjetna banula si, eto,*
- B. *I pustiš iz rùkū nà sve četir strane
Jesenje mi šume proljetne slavuje.*
- C. *Da suncima novim kiti dane tvoje,
A novim zvijezdama ospe tvoje noći.*
- D. *Rad života cijelog, plod svih mojih ljeta,
Da mi lakše priđeš, sad prèdā te pada.*

- A. ☐
- B. ☐
- C. ☐
- D. ☐

2. Na što se odnosi podcrtana riječ u sljedećemu primjeru?

*Nà mōm nebu punom vjetra i oluje
Kao dūga sinu, da siđeš međ grāne
I pustiš iz rùkū nà sve četir strane
Jesenje mi šume proljetne slavuje.*

- A. na nebo
- B. na oluju
- C. na ženu
- D. na slavuje

- A. ☐
- B. ☐
- C. ☐
- D. ☐

3. Kojim se od sljedećih stihova ukazuje na dob lirskoga subjekta?

- A. *I moj pram se gusti prvim srebrom bījēlī.*
- B. *Nà mōm nebu punom vjetra i oluje*
- C. *Ispred plotā moga ù čudu si stala.*
- D. *Ja sam, ja sam onaj kobni a neznani*

- A. ☐
- B. ☐
- C. ☐
- D. ☐

HRV A IK-1 D-S049

01

Hrvatski jezik

Književnost i jezik

Publije Vergilije Maron, *Eneida*

Uto do višnjega stana Latónina kćerka Dijàna
Opiju pratilju svoju brzònogū k sebi pozòvĕ
te joj sa tugom u glasu progovori besjede ove:
„Djevojko, eno Kamila, što najvećma meni je mila,
ù bōj sad okrutni jaše i našim se oružjem paše,
samo će zalud joj biti. A već je od davnih vremenā,
nikakvu novost ne velim, od sviju mi najdraža žénā.
Kada joj Metab je otac iz Priverna ĭzagnān grada,
omražen s nasilja mnogih i objesti hude i lude,
on je kroz pokolj i borbu, kroz nĕvōljā more i jādā,
nejaku pronio kćerku da drug u progonstvu mu bude.
Majci u počast Kazmili u tepanju stvori Kamilu
noseći ù goru dijete u sigurnom očinskom krilu,
ù goru divlju i pustu, na samotne neznane pute,
ali ga Volšćani gone i njihove strelice ljute.
Kad Amasénu¹ na brijegu na ovome nađe se bijegu,
spusti se k rijeci da prijeđe, no kada već vode se maši,
odbi ga vodena sila, jer obilna kiša se slila,
te se za predrago breme, za ljubljeno djetešce splaši.
Stade razmišljati mnogo, te nā pamĕt naiđe njemu
da će spasénje mu biti u njegovu koplju golĕmu,
s mnogim po kopljači² čvorom i dobro obžĕženōm³ korom,
za nj će privezati malu i baciti drugom je žalu.
Učini tako, te dijete i granjem i lĭkom⁴ oplĕtĕ,
koplju ga sveže u srijedi, pa reče, a ù nebo glédĭ:
,Blaga Latónina kćeri, vladarice šŭmā i zvijĕrĭ,
otac ti predaje kćerku, pa pomoć na bijegu joj pruži,
prvi put zaziva tebe i tvojim se oružjem služi,
opasnim šaljem je letom ko zavjet božanstvu ti svetom.’
Reče i izbaci koplje, a ono zazujavši zrakom
jadnu ponēsĕ Kamilu u njezinu povoju lakom,
rijeku preleti u lúku i valovlja hŭku i būku.
(...)”

¹ Amasen – potok u Laciju

² kopljača – koplje za zastavu

³ obžĕžen – opaljen vatrom

⁴ liko – vrpce za vezivanje

Hrvatski jezik

Književnost i jezik

4. Zašto su Volšćani progonili Metaba? A. jer je umjesto Kazmile postavio Kamilu na vlast B. jer ih je napustio kad im je bilo najteže C. jer je bio okrutan čovjek D. jer im je preoteo Kamilu	A. ☐ B. ☐ C. ☐ D. ☐
5. Kako je Metab spasio Kamilu pred bujicom? A. Prebacio ju je preko rijeke privezanu za koplje. B. Pustio ju je niz rijeku u košari koju je ispleo. C. Prenio ju je preko rijeke na svojim rukama. D. Popeo se s njom na brijeg iznad rijeke.	A. ☐ B. ☐ C. ☐ D. ☐
6. Tko se obratio Dijani? A. Kamila B. Latona C. Metab D. Opija	A. ☐ B. ☐ C. ☐ D. ☐
HRV A IK-1 D-S049 01	

Hrvatski jezik

Književnost i jezik

Karl Ove Knausgård, *Moja borba*

Autostopirao sam s Larsom do Firence toga ljeta, ostali smo ondje nekoliko dana, nastavili dalje vlakom do Brindisija, bilo je tako vruće da smo imali osjećaj da vani gori kad bismo gurnuli glavu kroz otvoren prozor vlaka. Noć u Brindisiju, mračno nebo, bijele kuće, vrućina gotovo kao u snu, gomile ljudi po parkovima, posvuda mladi na mopedima, vika i buka. Stali smo u red za ukrcaj u veliki brod za Pirej, zajedno s cijelom kolonom drugih, gotovo redom mladih s naprtnjačama poput nas. Četrdeset devet stupnjeva na Rodosu. Jedan dan u Ateni, najkaotičnijem mjestu u kojemu sam bio, i tako suludo vrućem, a zatim brodom na Paros i Antiparos, gdje smo svaki dan ležali na plaži i svake se večeri opijali žesticama. Jedne smo noći ondje sreli neke mlade Norvežanke i, dok sam ja bio na zahodu, Lars im je ispričao da je on pisac i da na jesen kreće na Spisateljsku akademiju. Raspričali su se o tome kad sam se ja vratio. Lars me načas pogledao i nasmiješio se. Što je to izvodio? Znao sam da laže o sitnicama, ali dok sam ja ondje? Nisam ništa rekao, ali sam ga odlučio izbjegavati ubuduće. Otišli smo zajedno u Atenu, ja sam ostao bez novca, Larsu je ostala još gomila, odlučio je letjeti kući sljedećeg dana. Sjedili smo na terasi restorana, on je jeo piletinu, brada mu se sjajila od masti, ja sam pio čašu vode. Nije mi bilo ni nakraj pameti tražiti novac od njega, novac bih od njega uzeo jedino kad bi me pitao želim li da mi posudi. Nije to učinio, pa sam legao gladan. Sljedećeg je dana otišao u zračnu luku, a ja sam otišao autobusom u grad, sišao kod autoceste i počeo stopirati. Nakon samo nekoliko minuta zaustavio se policijski automobil, nisu znali ni riječ engleskoga, ali sam shvatio da je ondje zabranjeno autostopirati, pa sam se vratio busom u središte grada i zadnjim novcem kupio kartu za vlak do Beča, kruh, veliku Colu i štekcu cigareta.

HRV A IK-1 D-S049

00

Hrvatski jezik

Književnost i jezik

7. Što je od sljedećega iskazano o Larsu? A. Ogovarao je pripovjedača pred Norvežankama. B. Predstavio se djevojkama kao književnik. C. Odbio je posuditi novac pripovjedaču. D. Išao je vlakom do Beča.	A. ☐ B. ☐ C. ☐ D. ☐
8. Koji od sljedećih primjera ukazuje na to da je pripovjedač ostao bez novca? A. <i>Autostopirao sam s Larsom do Firence toga ljeta,</i> B. <i>gdje smo svaki dan ležali na plaži</i> C. <i>Nisam ništa rekao, ali sam ga odlučio izbjegavati ubuduće.</i> D. <i>on je jeo piletinu, brada mu se sjajila od masti, ja sam pio čašu vode.</i>	A. ☐ B. ☐ C. ☐ D. ☐
9. Gdje je pripovjedač doživio najveći metež? A. u Firenci B. u Ateni C. na Rodosu D. na Parosu	A. ☐ B. ☐ C. ☐ D. ☐
HRV A IK-1 D-S049	 01

Hrvatski jezik

Književnost i jezik

Charles Baudelaire, *Igračka siromaha*

HTIO bih vam predočiti jednu bezazlenu zabavu. Ta sasvim nedužnih radosti ima tako malo! (...)

Tik uz cestu, iza željezne ograde što okružuje prostrani vrt gdje se negdje u dnu bjelasa suncem obasjani dvorac, nalazio se lijep dječčić svježih lica, obučen u veoma ljupko ladanjsko odijelo.

Raskoš, bezbrižnost i prekomjerno izobilje, kojim su bogataška djeca uvijek okružena, čine ih tako lijepom, da gotovo pomišljamo kako ona i nisu od iste tvari od koje su djeca srednjeg staleža i sirotinje.

U travi, kraj toga djeteta, leži divna igračka, isto tako svježih kao i lice njezina vlasnika, lutka ulaštena, pozlaćena, u grimiznoj haljinici, ukrašena perjem i nakitom od stakla. No dijete se ne zabavlja svojom omiljenom igračkom. Evo šta promatra:

S onu stranu ograde, na cesti između stričaka¹ i kopriva, stoji drugi dječarac, zamusan, slabašan i čađav, jedan od onih obespravljenih mališa na kome bi čovjek nepristrana oka mogao otkriti i ljepotu, kad bi ga u duhu očistio od ogavne naslage bijede, baš kao što iskusan pogled stručnjaka znade često pod korom prostog pokosta² nazreti savršenu umjetničku sliku.

Kroz tu simboličnu ogradu od željeznih šipaka, što dijeli dva svijeta, cestu i dvorac, mali sirotan pokazuje svoju igračku bogataškom sinu koji u nju lakomo zuri kao da je to neka nepoznata i skupocjena rijetkost. A igračka, koju je mali prljavko dražio, drmusao i tresao u škatulji s rešetkama – bio je živi štakor. Dječakovi su roditelji sigurno zbog štednje uzeli tu igračku iz samog života.

I dvoje se djece bratski gledaju i smiju na sva usta pokazujući zube sasvim *iste* bjeline.

¹ stričak – vrsta korova

² pokost – lak, premaz

Hrvatski jezik

Književnost i jezik

10. Na kojemu je stilskom sredstvu utemeljen polazni tekst?

- A. na eufemizmu
- B. na hiperboli
- C. na kontrastu
- D. na oksimoronu

- A. ☐
- B. ☐
- C. ☐
- D. ☐

11. Što se naglašava podcrtanom riječi u sljedećoj rečenici?

I dvoje se djece bratski gledaju i smiju na sva usta pokazujući zube sasvim iste bjeline.

- A. Dječaci usprkos bliskosti prijete jedan drugomu.
- B. Igra ukida granice među društvenim slojevima.
- C. Bogati dječak ruga se siromašnomu dječaku.
- D. I siromašna djeca imaju zdrave zube.

- A. ☐
- B. ☐
- C. ☐
- D. ☐

12. U kojemu je od sljedećih primjera upotrijebljena ironija?

- A. *da gotovo pomišljamo kako ona i nisu od iste tvari od koje su djeca srednjeg staleža i sirotinje.*
- B. *U travi, kraj toga djeteta, leži divna igračka, isto tako svjež kao i lice njezina vlasnika*
- C. *jedan od onih obespravljenih mališa na kome bi čovjek nepristrana oka mogao otkriti i ljepotu*
- D. *Dječakovi su roditelji sigurno zbog štednje uzeli tu igračku iz samog života.*

- A. ☐
- B. ☐
- C. ☐
- D. ☐

HRV A IK-1 D-S049

01

Hrvatski jezik

Književnost i jezik

Kristian Novak, *Ciganin, ali najljepši*

Za nekih pola sata stiže cisterna, ulazimo kroz vratašca sa strane. Čim krenemo, nastane kaos. Mračno je, samo se jedna baterija divlje ljulja u kutu. Svaki se zvuk umnožava i ubrzo nastaje velika buka. Letimo i padamo lijevo-desno, nas nekoliko uspijeva svladati nagnuća, u čučnju. Neka žena cijelo vrijeme ponavlja kako joj nije dobro, muški glas više neka legne na pod, licem prema dolje. Muka traje barem sat i pol. Svaki put kada cisterna nakratko stane, ljudi nanovo razmjenjuju torbe koje se ispremiješaju kod novog kretanja.

Kada uhvatim ravnotežu, pokušavam razgovarati s mladim zubarom, pričam mu o svom poslu. Mrzovoljan je, kaže mi da su u Francuskoj svi zidari veći i jači od mene, a za neko vrijeme i neka začepim.

Zatvaram oči, pokušavam vidjeti neko mjesto gdje ljudi bruje o tome kako je dobar ovaj mali mršavi zidar iz Iraka. Neku prostoriju koja se ne miče, gdje mogu klanjati daleko od tuđih očiju. Samo to. Mirno mjesto i jedna jedina dobra glasina o meni. To bi bilo dovoljno, mislio sam.

Ali ne vidim ništa. I oblijeva me znoj. Kao kad bespomoćno pokušavaš progutati zalogaj, a grlo ne da. I to je... zapravo bio početak mog putovanja. Tek tada više nisam bio kod kuće. Bojao sam se te praznine. U nju se svašta uvuče. Strah, laž, crno, odustajanje. Daljina ti čini da gubiš stvari. Uzme ti veliku i malu torbu, žilete, čarape, bademi ostali negdje pokraj ceste, čista košulja odletjela, ništa od toga nije preživjelo. Na kraju od mene ostane samo poneki stih o tuđoj nesreći. I dovoljno mjesta da me sustigne ono čega sam se najviše želio riješiti. Mene je sustizao, tada to još nisam znao, jedan moj davni bijeg.

HRV A IK-1 D-S049

00

Hrvatski jezik

Književnost i jezik

13. O čemu razgovaraju zubar i pripovjedač? A. o pripovjedačevu zaposlenju u Francuskoj B. o izgubljenim stvarima C. o zajedničkoj patnji D. o svojem strahu	A. ☐ B. ☐ C. ☐ D. ☐
14. Što se iskazuje o pripovjedaču u sljedećoj rečenici? <i>Zatvaram oči, pokušavam vidjeti neko mjesto gdje ljudi bruje o tome kako je dobar ovaj mali mršavi zidar iz Iraka.</i> A. Nada se da će biti prihvaćen u nekoj novoj sredini. B. Pokušava se naći sa svojim sunarodnjacima. C. Želi biti veći i jači od ostalih zidara. D. Nastoji proširiti glasine o sebi.	A. ☐ B. ☐ C. ☐ D. ☐
15. Zašto pripovjedač prikazani dio puta smatra pravim početkom putovanja? A. jer je shvatio da i drugi proživljavaju isto što i on B. jer je shvatio da više ne mora pješaćiti C. jer je shvatio da je stigao u Francusku D. jer je shvatio da je sve izgubio	A. ☐ B. ☐ C. ☐ D. ☐
HRV A IK-1 D-S049	 01

Hrvatski jezik

Književnost i jezik

Miroslav Krleža, *Na rubu pameti*

U provincijalnom loncu našega nazoviliberalizma moje nenadano preseljenje u hotel, to što ne tajim da sam se odvojio od svoje supruge, gospođe Agneze, uslijed vlastite krivnje, sve to povisilo je stepen uzrujanog neraspoloženja spram moje neznatne i te pretjerane pažnje u svakom slučaju nedostojne ličnosti. Kada sam svome starome znancu, doktoru Werneru, poznatom i uglednom šef-redaktoru, slobodnom misliocu i slobodnom zidaru¹, koji me je frontalno napao – „da bi me trebalo zatvoriti u ludnicu i izolirati u mom vlastitom interesu, kad činim takve evidentne budalaštine protiv samoga sebe”, odgovorio da je neukusan filistar², on je počeo mucati nešto o Evropi, o evropskom načinu mišljenja, o evropskim dužnostima građanina spram samoga sebe, i, uglavnom, on nije umio da formuliра ni jedne stvarne misli zašto bi – zapravo – moj postupak bio luđački, abnormalan, patološki, neevropski?

– Kako, do vraga, taj moj postupak ne bi bio evropski kad stanujem u „Evropi”, i to još u hotelu „Evropa”? Zatim, što sam – uopće – učinio? Jednom nesumnjivom banditu izjavio sam da je bandit, i to je uglavnom sve! Zašto sam rekao to jednom razbojniku? Zato, jer je izjavio da će me ustrijeliti kao psa? Zašto mu to nisam izjavio već prije? Ne znam! A zašto mu to, osim mene, nije izjavio još nitko? Ni to ne znam! Ali da o njemu to misli čitav grad, to, mislim, ne trebam dokazivati Werneru koji misli to isto! Izjavio sam dakle nešto što se podudara s mojim mišljenjem, sto posto, a to moje mišljenje dijeli čitav grad, samo to neće nitko da izjavi! Zašto? Iz tisuću razloga! Da sam prešutio svoju misao, kao što sam to u najraznovrsnijim prilikama činio preko trideset godina, sve bi bilo ostalo na svome mjestu.

¹ slobodni zidari – pripadnici međunarodnoga tajnog udruženja

² filistar – čovjek ograničenih pogleda

Hrvatski jezik

Književnost i jezik

16. Koje si od sljedećih pitanja postavlja pripovjedač?

- A. zašto je toliko čekao da javno prozove *bandita*
- B. zašto je odlučio stanovati u hotelu
- C. zašto je htio ustrijeliti čovjeka
- D. zašto je dao otkaz

- A. ☐
- B. ☐
- C. ☐
- D. ☐

17. Koja je od sljedećih rečenica ironična?

- A. „*da bi me trebalo zatvoriti u ludnicu i izolirati u mom vlastitom interesu, kad činim takve evidentne budalaštine protiv samoga sebe*”
- B. *on nije umio da formulira ni jedne stvarne misli zašto bi – zapravo – moj postupak bio luđački, abnormalan, patološki, neevropski?*
- C. – *Kako, do vraga, taj moj postupak ne bi bio evropski kad stanujem u „Evropi”, i to još u hotelu „Evropa”?*
- D. *Da sam prešutio svoju misao, kao što sam to u najraznovrsnijim prilikama činio preko trideset godina, sve bi bilo ostalo na svome mjestu.*

- A. ☐
- B. ☐
- C. ☐
- D. ☐

18. Na koju se imenicu odnosi podcrtana riječ u sljedećoj rečenici?

... to što ne tajim da sam se odvojio od svoje supruge, gospođe Agneze, uslijed vlastite krivnje, sve to povisilo je stepen uzrujanog neraspoloženja spram moje neznatne i te pretjerane pažnje u svakom slučaju nedostojne ličnosti.

- A. na suprugu
- B. na krivnju
- C. na pažnju
- D. na ličnost

- A. ☐
- B. ☐
- C. ☐
- D. ☐

HRV A IK-1 D-S049

01

Hrvatski jezik

Književnost i jezik

Jean Racine, *Fedra*

TEZEJ

Ah, tu je, bozi! Stupa baš plemenito, čilo!
Ta čije se tu oko sad ne bi prevarilo?
Zar takvi su, nebesa, svi preljubnici vješti?
Zar sveti znak vrline na čelu njima blješti?
O, zašto nema žiga za ljude takva kova,
Da možeš smjesta poznat nedostojnog nitkova!

HIPOLIT

Da l' smijem pitat, oče? Zar neki oblak novi
To uzvišeno lice ko velom nekim ovi?
Zar bojite se reći tu tajnu, što vas mori?

TEZEJ

(...)

O, izdajice, bježi, ne budi srdžbu strogu
I b'jes taj, što ga jedva suzdržati još mogu!
Jer dosta mi je i te sramote vječne – jao! –
Što zločinačkog sina svijetu tom sam dao,
A kamo l' tvojom smrću, za moje ime
sramnom,
Da zaprljam svu slavu u kojem času tamnom.
O, bježi, ako ne ćeš, da pošljem te u trenu
Do zločinaca, što ih u vječnu poslao sjenu.
I nemoj, da ta zv'jezda, što sv'jetli nama, spazi,
Gdje tvoja drska noga po ovom mjestu gazi.
O, bježi, netremice iz c'jele zemlje moje,
I očisti je brzo od strašne slike svoje.
Junaštvo moje nekoć te oslobodi žale
Od ubojica podlih, i steče višnje hvale.
O, Neptune, tad reče, da milostiv ćeš biti,
Da prvu ćeš mi želju za uzvrat ispuniti.

U stradanjima dugim, u tamničkoj samoći
Ne utjecah se tvojoj božanskoj, vječnoj moći.
U pohlepnosti svojoj za potporom što većom
Sačuvah svoje molbe za teže jade srećom.
Stog zaklinjem te danas, osveti oca jadnog.
Ja prepuštam tvom b'jesu tog izdajicu gadnog.
Uguši drske želje u njegovoj nutrini:
A tvoju ću dobrotu prepoznat po žestini.

HIPOLIT

Optužuje me Fedra, da grešnu ljubav gojim!
Kraj tolike strahote zaprepašten tu stojim!
Toliko udaraca! Odjednom, iznenada!
Ne nalazim riječi, moj glas se guši sada.

HRV A IK-1 D-S049

00

Hrvatski jezik

Književnost i jezik

19. Kojim se izrazom ukazuje na Tezejevu zabrinutost? A. sveti znak B. žig za ljude C. novi oblak D. vječna sjena	A. ☐ B. ☐ C. ☐ D. ☐
20. Zašto Tezej ne želi ubiti Hipolita? A. jer misli da to nije dovoljna kazna B. jer ne želi ukaljati svoju slavu C. jer se boji bijesa bogova D. jer mu je žao ubiti sina	A. ☐ B. ☐ C. ☐ D. ☐
21. Čime je Tezej stekao Neptunovu naklonost? A. Izbavio je Neptuna iz tamnice. B. Uvijek je hvalio Neptuna. C. Oslobodio je zemlju. D. Protjerao je Hipolita.	A. ☐ B. ☐ C. ☐ D. ☐
HRV A IK-1 D-S049 01	

Hrvatski jezik

Književnost i jezik

Tito Strozzi, *Igra u dvoje*

SANDRO *kao da se tek sada vratio*: Ovo je zgodno. Ona brzo stavlja slušalicu na mjesto, ali Sandro to vidi. (...) *Ide do pisaćeg stola i sjedne*. Telefon je opet zvonio?

IL: Ne. *Sjeti se, da ju je vidio sa slušalicom*. To jest... da.

SANDRO *šaljivo*: To jest da ili to jest ne? – Tko je telefonirao?

IL: Garderobijerka iz kazališta. Upozorila me, da ne zaboravim nešto ponijeti.

SANDRO: Strašno prozaično. Nema sreće, da mi kroz telefon doleti kakva dobra ideja. To bi bar bilo životno. I onako uvijek gnjave, da su nam drame konstruirane. *Malo razmišlja pa mašta*: Recimo - - - da te nazove kakav ljubavnik... pa da se zagonetnim riječima dogovarate, kako ćete umoriti muža... mene, ha... ha...

IL: Ti si nemoguć! Kakve su to neukusne šale?

SANDRO: Zašto nemoguće? – Hoćeš li možda ustvrditi, da nema žena, koje varaju svoje muževe? – Ovih sam dana za vrijeme pokusa ulovio tvoju kolegicu Astu, kako se u tamnom gledalištu ljubi s jednim kolegom. - - No da, o umorstvu njezina muža nisu govorili. Jer taj se mladi glumac, koji je sada, čini se, u modi kod žena, ne upušta u takve komplicirane stvari.

IL: Koji je to bio glumac?

SANDRO *olako*: Ne, nije bio Malenski.

IL *se trgne*. *Zar ju je možda čuo, kad je telefonirala?* *Olako*: Zašto bi morao biti baš Malenski?

SANDRO: Pa tako. On je tip ljubavnika. – Ali mislim, da on nije tako pokvaren.

IL *nervozno*: Zašto bi za to morao biti pokvaren? – Tako malograđanski govoriš o tim uzvišenim stvarima... Zar se nije mogao u nju istinski zaljubiti? Ili ona u njega?

SANDRO: Gle, gle, kako ga borbeno braniš! – Uostalom, ta je obrana sumnjiva. Čovjek opravdava samo onaj zločin, koji je kadar i sam počinuti, ha... ha... To je dobra izreka, moram je odmah zapisati za naš komad!

Hrvatski jezik

Književnost i jezik

22. Što je od sljedećega iskazano o Malenskome? A. Tražio je inspiraciju za novi dramski komad. B. Čuo je Ilin telefonski razgovor. C. Bio je zaljubljen u Astu. D. Bavio se glumom.	A. ☐ B. ☐ C. ☐ D. ☐
23. Što upućuje na to da Sandro Astinu vezu s glumcem smatra tajnom? A. upotreba glagola <i>uloviti</i> B. isprekidani govor C. retorička pitanja D. šaljiv ton	A. ☐ B. ☐ C. ☐ D. ☐
24. Što Sandro izriče u sljedećoj rečenici? <i>Čovjek opravdava samo onaj zločin, koji je kadar i sam počiniti,</i> A. Il je lagala o tome s kim je telefonirala. B. Il je ukrala stvari iz garderobe. C. Il je ubila svojega muža. D. Il je bila nevjerna.	A. ☐ B. ☐ C. ☐ D. ☐
HRV A IK-1 D-S049 01	

Hrvatski jezik

Književnost i jezik

Jonathan Franzen, *Kako biti sam*

S moje strane, voljan sam priznati svoju gotovo tjelesnu žudnju za ugodama prigradskih kupovnih centara. Kada prijeđem iz parkirališta u hermetičku komoru, prirodni opijati preplave moje živčane receptore. Unutra su svjetla slaba, a svaki glas zvuči udaljeno. (...), u svojem novčaniku imam gotovine, koža mi je bijela, i osjećam se potpuno, potpuno dobrodošlim. Je li to nekakva zajednica? Je li stvarnost umjetna, ili sam ja dio jedne autentične promenade? Ne znam. Kada ne trpim istinsko gađenje pred grimiznom i modrozelenom, koje su ove godine omiljene boje neobavezne odjeće stanovnika predgrađa, previše sam zauzet uživanjem u uzbuđenjima kupovine da bih na sve to obraćao posebnu pozornost.

Moja žudnja za gradskim životom predstavlja nešto posve drugačije. Nerijetko je prepletena sa strepnjom; nikada se potpuno ne opuštam, dok se ne vratim kući; postoji cijeli svemir razlike između vanjskog i unutrašnjeg. Kako je moguće da život u New Yorku, čije građevine izgledaju poput okoštalih vodoskoka čistog, rastopljenog kapitala, može biti toliko manje vezan uz svijet konzumerizma nego život u predgrađima, koja naizgled nude više slobode i privatnosti? Odgovor, u skraćenom obliku, jest to da gradovi predstavljaju jedan stariji, manje napredan stadij razvoja kupovine i prodaje, u kojem proizvođači rade u bliskom kontaktu sa strankama, a cijeli je gospodarski sustav otvoren provjeri, pa je stoga manje podložan lagodnom očaravanju potrošača, kakvo prati suvremene oblike reklamiranja robe; općenitije, u samoj prirodi gradova postoji nešto što tjera odrasle osobe na odgovornost. Ne želim sugerirati da smo mi, stanovnici gradova, imalo manje ljudi za proizvodima od stanovnika predgrađa ili da, upravo u ovom trenutku, čišćenje i policijske akcije u različitim poslovnim distriktima ne preobražavaju velike dijelove Manhattana u kupovne centre na otvorenom – nego samo to da je na ulicama New Yorka daleko lakše imati iskustva koja nemaju nikakve veze s trošenjem novca, nego što je to moguće u tipičnoj prodajnoj galeriji.

HRV A IK-1 D-S049

00

Hrvatski jezik

Književnost i jezik

25. Što u autoru pobuđuju veliki trgovački centri? A. gađenje B. opčinjenost C. osamljenost D. strepnju	A. ☐ B. ☐ C. ☐ D. ☐
26. Čemu se autor čudi? A. tomu što su Njujorčani izloženiji reklamnim sadržajima nego stanovnici predgrađa B. tomu što je New York manje pod utjecajem konzumerizma nego predgrađa C. tomu što Njujorčani imaju veću kupovnu moć nego stanovnici predgrađa D. tomu što u predgrađima postoji više privatnosti nego u New Yorku	A. ☐ B. ☐ C. ☐ D. ☐
27. Što je od sljedećega iskazano o New Yorku? A. Nudi sadržaje koji nisu vezani samo uz potrošnju. B. Stvara osjećaj zajedništva među stanovnicima. C. Potiče ljude na preseljenje u predgrađa. D. Izaziva osjećaj opuštenosti u autoru.	A. ☐ B. ☐ C. ☐ D. ☐
HRV A IK-1 D-S049 01	

Hrvatski jezik

Književnost i jezik

Alan Čaplar, *Planinarski vodič po Hrvatskoj*

Planinarsku obilaznicu čine planinarska odredišta povezana u smislenu cjelinu, za čiji obilazak planinarsko društvo koje brine o obilaznici nagrađuje posjetitelje koji ispune zadane uvjete. Obilaznica može biti put, splet putova, zbir međusobno nepovezanih točaka u planinama ili planinarsko natjecanje bez određenih točaka, ali s nekim drugim uvjetima obilaska. Obilazak se potvrđuje otiscima žigova smještenih na kontrolnim točkama u dnevnik ili karton obilaznice ili fotografijama posjetitelja pokraj prepoznatljivih obilježja kontrolne točke. Posjetitelju koji dokaže svoj obilazak prema uvjetima obilaznice organizator dodjeljuje značku ili pisano priznanje, a one kojima je dodijeljeno priznanje upisuje u knjigu posjetitelja. Neki umjesto značke ili pisanog priznanja dodjeljuju bedž, skulpturu ili kakav drugi predmet, a neki samo evidentiraju posjetitelja ne dodjeljujući priznanje.

Svaka planinarska obilaznica treba imati prikladan dnevnik ili karton za utiskivanje žigova na kontrolnim točkama. Dnevnici se obično nabavljaju preko planinarske udruge koja vodi brigu o obilaznici. Pri obilasku planinarskih obilaznica treba ponijeti dnevnik obilaznice, jastučić za žigove i fotoaparatus.

Planinarske obilaznice nazivaju se i vezni put, planinarski put i slično. Nekad su se planinarske obilaznice nazivale transverzama, ali se taj naziv više ne upotrebljava.

Obilaznice se razlikuju po težini i trajanju, a obično omogućuju planinaru da, krećući se najlakšim putom, upozna najvrednije planinarske ciljeve u nekoj planini ili regiji. Najkraće među njima mogu se obići za pola dana, a za najduže treba i godinu dana.

Neki planinari zaziru od planinarskih obilaznica tvrdeći da „jurenje za žigovima” nije dobar cilj planinarenja. Drugi ih vrlo rado obilaze, birajući za ciljeve svojih izleta uvijek neke točke koje još nisu posjetili i ovjerali žigom u planinarskim dnevnicima. Cilj i glavni smisao planinarskih obilaznica je da planinare koji su za to zainteresirani uputi i dovede na vrhove koje vjerojatno ne bi posjetili da nemaju nekog drugog razloga.

HRV A IK-1 D-S049

00

Hrvatski jezik

Književnost i jezik

28. Koja je namjena teksta? A. predstaviti priznanja koja planinari dobiju kad obiđu planinarsku obilaznicu B. zajamčiti sigurno kretanje planinarskim obilaznicama C. uputiti čitatelje na ulogu planinarskih obilaznica D. definirati vrste planinarskih obilaznica	A. ☐ B. ☐ C. ☐ D. ☐
29. Zašto planinarske obilaznice imaju žigove na kontrolnim točkama? A. da planinari mogu dokazati dolazak do neke točke B. da planinarska društva mogu prebrojiti posjetitelje C. da planinari mogu prijeći na sljedeću obilaznicu D. da se njima označi najlakši planinarski put	A. ☐ B. ☐ C. ☐ D. ☐
30. Zašto neki planinari ne vole planinarske obilaznice? A. jer ne žele planinariti samo zato da dobiju neko priznanje B. jer ne žele planinariti ondje gdje su već bili C. jer ne žele planinariti najlakšim putovima D. jer ne žele planinariti bez valjana razloga	A. ☐ B. ☐ C. ☐ D. ☐
HRV A IK-1 D-S049	 01

Hrvatski jezik

Književnost i jezik

I. Književnost

Zadatci bez polaznoga teksta

Zadatci višestrukoga izbora

U sljedećim zadacima od više ponuđenih odgovora samo je **jedan** točan.
Točne odgovore morate označiti znakom X na listu za odgovore.

31. Koja se od sljedećih tvrdnja odnosi na odu?

- A. Njome se slavi ono što se smatra vrijednim najvećega poštovanja.
- B. Njome se iskazuje žaljenje za nečim što je prošlo.
- C. Neočekivanim obratom iznenađuje čitatelja.
- D. Uzdiže prirodu i životne užitke.

- A. ☐
- B. ☐
- C. ☐
- D. ☐

32. Što izvorno znači pojam *tragedija*?

- A. božanska pjesma
- B. jarčeva pjesma
- C. posmrtna pjesma
- D. žalosna pjesma

- A. ☐
- B. ☐
- C. ☐
- D. ☐

HRV A IK-1 D-S049

01

Hrvatski jezik

Književnost i jezik

33. Koji su od sljedećih stihova utemeljeni na jezičnome ludizmu?

- A.** *Po pločniku se ljud za ljudom ređa.
Pod žutim mrtvim lišćem ljage vlage
isparuju se. Kanal zubat žeđa
i loče smeđe lokve, koje kopne.*
- B.** *Pan i satir slušaju tišinu,
Dijanin korak steže mramor mlak,
Topola šušnu vrbi, zrak je blag,
Polusjajne tajne plinu u visinu.*
- C.** *Na vješalima. Suha kao prut.
Na uzničkome zidu. Zidu srama.
Pod njome crna zločinačka jama,
Ubijstva mjesto, tamno kao blud.*
- D.** *Četiri me sada okružuju zida,
Bijela, prazna, kano plahta za mrtvaca.
Nikakvoga oku ne pustiše vida,
Osim kada u se umni pogled baca.*

- A.** ☐
- B.** ☐
- C.** ☐
- D.** ☐

34. Koji je od sljedećih naslova utemeljen na antitezi?

- A.** *Kraljević i prosjak*
- B.** *Prokleta avlija*
- C.** *Zločin i kazna*
- D.** *Crni mačak*

- A.** ☐
- B.** ☐
- C.** ☐
- D.** ☐

HRV A IK-1 D-S049

01

Hrvatski jezik

Književnost i jezik

35. Koja je od sljedećih stilskih figura upotrijebljena u sljedećim stihovima?

*Budi nam spomena; ljucka su godišta
vihar, plam i sjena, san, magla i ništa.*

- A. apostrofa
- B. elipsa
- C. inverzija
- D. metafora

- A. ☐
- B. ☐
- C. ☐
- D. ☐

36. Koji od sljedećih pjesnika pripada rimskoj antičkoj književnosti?

- A. Alkej
- B. Anakreont
- C. Katul
- D. Pindar

- A. ☐
- B. ☐
- C. ☐
- D. ☐

37. Koje od sljedećih stihova iz tragedije *Antigona* izgovara Antigona?

- A. *Što brže je odvedite! Zatvorite
Po naredbi u grobnu izbu; samu je
ostavite nek' umre ako želi to*
- B. *S muškarcima se ne možemo boriti;
Pa onda jači nama zapovijedaju
Te slušat nam je to i òd tog mučnije.*
- C. *Ja, dakle, molim one što pod zemljom su
Nek' oprostite jer evo sila priječi me;
A poglavare slušat ću. Jer raditi
Što snage prelazi baš nije pametno.*
- D. *Ta mrtve sam vas sama svojim rukama
Uredila i oprala te izlila
Na grob žrtvu; sada pak, Poliniče,
Za pokop tvoj ovakvu plaću dobivam.*

- A. ☐
- B. ☐
- C. ☐
- D. ☐

HRV A IK-1 D-S049

01

Hrvatski jezik

Književnost i jezik

38. Koja se od sljedećih tvrdnja odnosi na srednjovjekovnu pjesmu *Svit se konča*?

- A. Božićna je pjesma, parafraza latinske pjesme *In hoc anni circulo*.
- B. Hvali se Gospa u stilu talijanskih lauda koje su izvodili flagelanti.
- C. Satirična je pjesma koja najavljuje apokaliptičnu sliku svijeta.
- D. Pričava se Lukino izvješće o Isusovu rođenju.

- A. ☐
- B. ☐
- C. ☐
- D. ☐

39. Na koga se odnosi podcrtani izraz u sljedećim stihovima iz Danteova *Pakla*?

*To jest, kad duša, na nesreću živa,
tu stigne, sva se ispovijeda tada,
a ovaj znalac svakog djela kriva*

*dâ joj u paklu mjesto, što joj spada:
toliko puta svije rep na tijelu,
koliko treba stupnjeva da pada.*

- A. na Dantea
- B. na Harona
- C. na Minosa
- D. na Vergilija

- A. ☐
- B. ☐
- C. ☐
- D. ☐

40. Na koga se odnosi podcrtana riječ u sljedećoj replici iz *Dunda Maroja*?

*BOKČILO: (...) Duša mi othodi i od glada i od žeđe; tvojijem tugama hoćeš Bokčila
hraniti. Dukate plačeš, a dukati ti rđave u skrinji. Brižni ti dukati kad se ne umiješ
njima hraniti. Plače er mu je sin spendžao od svoga.*

- A. na Maroja
- B. na Mara
- C. na Pometa
- D. na Uga

- A. ☐
- B. ☐
- C. ☐
- D. ☐

HRV A IK-1 D-S049

01

Hrvatski jezik

Književnost i jezik

41. Kako don Quijote zove svoju odabranicu?

- A. Beatrice
- B. Dulcinea
- C. Laura
- D. Penelopa

- A. ☐
- B. ☐
- C. ☐
- D. ☐

42. Na kojega se književnika odnosi sljedeća rečenica?

Pišući svoj ep, imao je dvostruke uzore: pisao ga je, kako sam govori u uvodu, *po običaju naših začinjavac*, tj. starih hrvatskih duhovnih stihotvoraca, *i po zakonu onih starih poet*, tj. starih klasičnih pjesnika.

- A. na Hanibala Lucića
- B. na Ivana Gundulića
- C. na Marina Držića
- D. na Marka Marulića

- A. ☐
- B. ☐
- C. ☐
- D. ☐

43. Koja se od sljedećih tvrdnja odnosi na *Plandovanja* Ivana Bunića Vučića?

- A. Oslanjajući se na tematiku i motiviku renesansne ljubavne lirike, autor u kanconijer unosi barokna poetološka načela.
- B. U tome je renesansnom rukopisnom zborniku skupljeno više od 800 pjesama najstarijih dubrovačkih pjesnika.
- C. Djelo sadrži barokne prepjeve sedam pokajničkih psalama Davidovih i originalnu religioznu pjesan *Od veličanstva Božijeh*.
- D. U duhu prosvjetiteljstva autor je u stihu i prozi prikazao najznačajnije događaje iz prošlosti Južnih Slavena i susjednih naroda.

- A. ☐
- B. ☐
- C. ☐
- D. ☐

HRV A IK-1 D-S049

01

Hrvatski jezik

Književnost i jezik

44. Na koju se književnu vrstu odnosi sljedeća rečenica?

Treba biti napisana uzvišenim stilom, u stihu, u pet činova, prikazivati plemenite karaktere i poštovati kriterij doličnosti.

- A. na baroknu melodramu
- B. na klasicističku tragediju
- C. na prosvjetiteljsku komediju
- D. na romantičarsku dramu

- A. ☐
- B. ☐
- C. ☐
- D. ☐

45. Tko je pripovjedač u sljedećemu primjeru?

Kad ujutro s izlaskom sunca krenem van u svoj Wahlheim i ondje u vrtu gostionice sâm berem svoj grašak, sjednem, pa ga gulim i u međuvremenu čitam svog Homera;

- A. Candide
- B. Pečorin
- C. Raskolnikov
- D. Werther

- A. ☐
- B. ☐
- C. ☐
- D. ☐

HRV A IK-1 D-S049

01

Hrvatski jezik

Književnost i jezik

46. O čemu govori Rastignacova sugovornica u sljedećim rečenicama?

E, dobro, gospodine Rastignac! Postupajte s ovim svijetom kako i zaslužuje. Vi se želite uzdići, ja ću vam pomoći.

- A. o dobivanju bolje sobe u pansionu Vauquer
- B. o ulasku u visoke društvene krugove
- C. o napredovanju na poslu
- D. o preseljenju u Pariz

- A. ☐
- B. ☐
- C. ☐
- D. ☐

47. Koja se od sljedećih tvrdnja odnosi na zbirku pjesama *Cvjetovi zla* Charlesa Baudelairea?

- A. Povezuje se ljubav prema ženi s ljubavlju prema domovini.
- B. Posvećena je platonskoj ljubavi prema idealnoj ženi.
- C. Opjevava dekadenciju suvremenoga čovjeka.
- D. Sadrži pjesme pastoralnoga ugođaja.

- A. ☐
- B. ☐
- C. ☐
- D. ☐

48. Što se kritizira u pjesmi *Gospodskomu Kastoru* Silvija Strahimira Kranjčevića?

- A. beskičmenjaštvo
- B. bezbožništvo
- C. nadripjesništvo
- D. odnarođivanje

- A. ☐
- B. ☐
- C. ☐
- D. ☐

HRV A IK-1 D-S049

01

Hrvatski jezik

Književnost i jezik

49. Na koje se književno djelo odnosi sljedeća rečenica?

U središtu je prenježna Boja koja je, kao i kamen prema kojemu je dobila ime, beskorisna i meka, izopćena iz kolektiva pa se okreće prirodi, u kojoj se jedino osjeća zaštićenom.

- A. na *Cvijet sa raskršća* Antuna Gustava Matoša
- B. na *Koraljna vrata* Pavla Pavličića
- C. na *Muljiku* Dinka Šimunovića
- D. na *Tenu* Josipa Kozarca

- A. ☐
- B. ☐
- C. ☐
- D. ☐

50. Koji je od sljedećih pjesnika pisao pod utjecajem nadrealizma?

- A. Alphonse de Lamartine
- B. Arthur Rimbaud
- C. Edgar Allan Poe
- D. Federico Garcia Lorca

- A. ☐
- B. ☐
- C. ☐
- D. ☐

51. Koje je od sljedećih obilježja karakteristično za epsko kazalište?

- A. dramsko trojedinstvo
- B. *deus ex machina*
- C. efekt začudnosti
- D. *quid pro quo*

- A. ☐
- B. ☐
- C. ☐
- D. ☐

52. U kojemu je književnom časopisu istaknuta krilatica *Neka bude živost*?

- A. u *Kolu*
- B. u *Krugovima*
- C. u *Razlogu*
- D. u *Vijencu*

- A. ☐
- B. ☐
- C. ☐
- D. ☐

HRV A IK-1 D-S049

01

Hrvatski jezik

53. Kojom rečenicom započinje roman <i>Kratki izlet</i> Antuna Šoljana? A. <i>POČET ĆU OD TOGA da je moj prijatelj Roko lud.</i> B. <i>Umoran stignem u južni francuski gradić N.</i> C. <i>U selu Druškovcu živio učitelj Đuro Martić.</i> D. <i>MAAR ... MAAR ... zaviče glas s krova.</i>	A. ☐ B. ☐ C. ☐ D. ☐
54. Koje je Gundulićevo književno djelo poslužilo kao stvaralački poticaj Pavlu Pavličiću za roman <i>Koraljna vrata</i>? A. <i>Pjesni pokorne kralja Davida</i> B. <i>Suze sina razmetnoga</i> C. <i>Dubravka</i> D. <i>Osman</i>	A. ☐ B. ☐ C. ☐ D. ☐
55. Koje je od sljedećih stihova napisao Ivan Mažuranić? A. „Bože mili, kud sam zašo! Noć me ‘e stigla u tuđini, (...)” B. <i>Ljudskom srcu uvijek nešto treba, Zadovoljno nikad posve nije:</i> C. <i>Iđe četa, ali kamo? Man ćeš pitat čet u istu. Man ćeš pitat brze munje.</i> D. <i>Zora puca, bit će dana! Okreni se k zlatnom vedru Slavna zemljo dalmatinska,</i>	A. ☐ B. ☐ C. ☐ D. ☐
HRV A IK-1 D-S049 01	

Hrvatski jezik

Književnost i jezik

II. Hrvatski jezik

Zadatci višestrukoga izbora

U sljedećim zadacima od više ponuđenih odgovora samo je **jedan** točan.
Točne odgovore morate označiti znakom X na listu za odgovore.

56. U kojoj je od sljedećih rečenica podcrtana riječ pravopisno točna?

- A. Želio je razumjeti sve Newtonove zakone, stoga je morao mnogo učiti.
- B. Za razumjevanje toga teksta morao je uložiti mnogo truda.
- C. Podrazumjevalo se da su svi imali dobro predznanje.
- D. Počeo je konačno razumjevati o čemu se govorilo.

- A. ☐
- B. ☐
- C. ☐
- D. ☐

57. U kojoj je od sljedećih rečenica podcrtani primjer napisan u skladu s pravilima o sastavljenome i nesastavljenome pisanju riječi?

- A. Završio sam školovanje za eko savjetnika.
- B. Nema mnogo eko – savjetnika na tržištu rada.
- C. Zanimanje eko-savjetnika danas je vrlo traženo.
- D. Raspisan je natječaj za radno mjesto ekosavjetnika.

- A. ☐
- B. ☐
- C. ☐
- D. ☐

HRV A IK-1 D-S049

01

Hrvatski jezik

Književnost i jezik

58. Koja je od sljedećih rečenica napisana u skladu s pravilima o pisanju velikoga i maloga početnog slova? A. Apollo 11 bila je svemirska misija koja je 20. srpnja 1969. dovela prve ljude na zemljin satelit Mjesec. B. Taj se let smatra velikim postignućem u povijesti istraživanja svemira i pobjeda je SAD-a u hladnoratovskoj utrci sa Sovjetskim savezom. C. Armstrong i Aldrin sletjeli su na prostor nazvan More tišine i postali prvi ljudi na površini Mjeseca. D. Tri astronauta vratila su se na Zemlju s 21,55 kg mjesečeva kamenja, sletjevši 24. srpnja u Tihi Ocean.	A. ☐ B. ☐ C. ☐ D. ☐
59. U kojoj je od sljedećih rečenica podcrtana riječ pravopisno točna? A. Dječji će vrtić <u>podhodnikom</u> biti spojen s glavnom pristupnom cestom. B. U sredini stare <u>smeđkaste</u> fotografije nalazila se moja majka s obitelji. C. Ispod prvoga <u>retka</u> nalazio se tekst ispisan sitnim slovima. D. <u>Rabska</u> pješćana plaža nadaleko je poznata.	A. ☐ B. ☐ C. ☐ D. ☐
60. Koja je glasovna promjena provedena u podcrtanoj riječi u sljedećoj rečenici? <u>Predviđeni</u> rok primopredaje zgrade A4 u naselju Podbrežje bio je 30. srpnja 2019. A. jednačenje suglasnika po mjestu tvorbe B. nepostojani <i>a</i> C. palatalizacija D. jotacija	A. ☐ B. ☐ C. ☐ D. ☐
61. Koja je od sljedećih posuđenica naglašena u skladu s naglasnom normom hrvatskoga standardnog jezika? A. asistènt B. gitàrist C. magnêzij D. rokokô	A. ☐ B. ☐ C. ☐ D. ☐
HRV A IK-1 D-S049	 01

Hrvatski jezik

Književnost i jezik

62. U kojoj je od sljedećih rečenica podcrtana imenica srednjega roda? A. Bilo mu je važno da svi znaju kako voli svoju <u>braću</u>. B. Na <u>leđima</u> je imala madež u obliku zvijezde. C. Svaki rat za sobom ostavlja <u>siročad</u>. D. Čula je to na svoje <u>uši</u>.	A. ☐ B. ☐ C. ☐ D. ☐
63. Koja je riječ u sljedećoj rečenici u genitivu? Sela su opustjela kad ju je mnoštvo došlo vidjeti kao da su anđela skinuli s oltara. A. sela B. ju C. anđela D. oltara	A. ☐ B. ☐ C. ☐ D. ☐
64. U kojoj je od sljedećih rečenica upotrijebljen točan glagolski prilog? A. Zbog radova na cesti prije će stići idući pješice nego biciklom. B. Baka me je opomenula jer sam juhu opet jeo srkajući. C. Učitelj je viknuo hrabrući me da preskočim kozlić. D. Koračali su šumom zviždući izviđačku himnu.	A. ☐ B. ☐ C. ☐ D. ☐
65. U kojoj je od sljedećih rečenica upotrijebljen imperfekt? A. Majke oduvijek djecu uspješno ušuškavahu pričajući im bajke. B. Jednolično kloparanje vagona bilo je ušuškalo djecu. C. Konačno ušuškaše dječicu nakon napornoga dana. D. Kad su bili ušuškali djecu, odahnuli su.	A. ☐ B. ☐ C. ☐ D. ☐
66. Koja je od sljedećih rečenica gramatički točna? A. Ministar je utjecao da se potpiše novi ugovor. B. Nikad se nije brinuo ni o kome osim o sebi. C. Svojom je nametljivošću smetao svakoga. D. Čim bi se ustao, počeo bi stvarati buku.	A. ☐ B. ☐ C. ☐ D. ☐
HRV A IK-1 D-S049	 01

Hrvatski jezik

Književnost i jezik

67. Koju sintaktičku ulogu u sljedećoj rečenici ima izraz u genitivu?

Međunarodni sajam Interliber organizira se svake godine u Zagrebu.

- A. priložne oznake
- B. predikata
- C. subjekta
- D. objekta

- A. ☐
- B. ☐
- C. ☐
- D. ☐

68. Koja je od sljedećih sintagma u sljedećoj rečenici atributna/odredbena sintagma?

Šahovske figure nekad su izgledale drukčije: današnji lovci bili su vojnici sa slonovima, a topovi su sličili bornim kolima.

- A. nekad su izgledale
- B. izgledale drukčije
- C. vojnici sa slonovima
- D. su sličili kolima

- A. ☐
- B. ☐
- C. ☐
- D. ☐

69. Koja sintagma u sljedećoj rečenici ima sintaktičku ulogu objekta?

Šah se u Indiji zvao čaturanga, a to je ujedno i pjesničko ime za tadašnju indijsku vojsku koja je imala četiri roda.

- A. se zvao čaturanga
- B. pjesničko ime
- C. za indijsku vojsku
- D. četiri roda

- A. ☐
- B. ☐
- C. ☐
- D. ☐

HRV A IK-1 D-S049

01

Hrvatski jezik

Književnost i jezik

70. Koliko je surečenica u sljedećoj složenoj rečenici?

Orseolo je nakon bezuspješnih vojnih pohoda odlučio uputiti izazov Držislavu da će biti oslobođen ako ga u tri partije šaha pobijedi te se može vratiti u Hrvatsku, ali ako izgubi, morat će narediti svim Hrvatima na jadranskoj obali bespogovorno prihvaćanje mletačke vlasti.

- A. šest
- B. sedam
- C. osam
- D. devet

- A. ☐
- B. ☐
- C. ☐
- D. ☐

71. Koja je od sljedećih rečenica zavisnosložena posljedična rečenica?

- A. Car se toliko oduševio šahom da je odlučio nagraditi mudraca.
- B. Mudrac reče da želi nagradu u pšenici.
- C. Car naredi da se odmah počne s prikupljanjem žita.
- D. Savjetnici su izračunali da toliko žita ne postoji u cijelome svijetu.

- A. ☐
- B. ☐
- C. ☐
- D. ☐

72. Koja je od sljedećih rečenica neoglagoljena?

- A. Što uopće imamo od dragocjenosti?
- B. Televizor je iz osamdesetih.
- C. Eto, samo tri računala.
- D. Kišilo je cijeloga dana.

- A. ☐
- B. ☐
- C. ☐
- D. ☐

73. Koja je od sljedećih riječi bliskoznačna podcrtanoj riječi u sljedećoj rečenici?

U svojim je lucidnim trenucima došao do bitnih spoznaja.

- A. ludim
- B. pronicljivim
- C. rijetkim
- D. važnim

- A. ☐
- B. ☐
- C. ☐
- D. ☐

HRV A IK-1 D-S049

01

Hrvatski jezik

Književnost i jezik

74. Koja se od sljedećih riječi odnosi na osobu iz sljedeće rečenice? Govorio je sigurno, organizirano i bogatim rječnikom. A. razgovorljiv B. elokventan C. poliglot D. lingvist	A. ☐ B. ☐ C. ☐ D. ☐
75. U kojoj je od sljedećih rečenica podcrtana riječ eponim? A. <u>Kilogram</u> se određuje prema masi utega koji se čuva u Sevresu u Francuskoj. B. <u>Sekundu</u> su nekad definirali kao 86 400. dio srednjega Sunčeva dana. C. Mjerna je jedinica za gustoću magnetskoga toka <u>tesla</u>. D. Pomorska jedinica mjere za brzinu jest <u>čvor</u>.	A. ☐ B. ☐ C. ☐ D. ☐
76. Koji je izraz u sljedećoj rečenici oksimoron? Virtualna stvarnost oblik je računalne simulacije u kojoj sudionik osjeća da se nalazi u drugome okružju, a temelji se na neuronskim mrežama. A. virtualna stvarnost B. računalna simulacija C. drugo okružje D. neuronska mreža	A. ☐ B. ☐ C. ☐ D. ☐
77. Koja je od sljedećih riječi u sljedećoj rečenici nastala sufiksalmom tvorbom? U tome prašumskom beskraju nije bilo tragova nepoznatih izvanzemaljskih posjetitelja. A. prašumskom B. beskraju C. nepoznatih D. izvanzemaljskih	A. ☐ B. ☐ C. ☐ D. ☐
HRV A IK-1 D-S049	 01

Hrvatski jezik

Književnost i jezik

78. Što znači frazem u sljedećoj rečenici? Bila je to njegova Ahilova peta. A. To je bila točka s koje nema povratka. B. To je bilo mjesto u koje se vratio. C. To je bio njegov hrabar čin. D. To je bila njegova slabost.	A. ☐ B. ☐ C. ☐ D. ☐
79. Koja je od sljedećih rečenica značenjski smisljena? A. Opetovano je izvadio taj zub i riješio se bola. B. Kontinuirano je zapjevao melodiju iz filma. C. Privilegij je biti tamo gdje je čovjek sretan. D. Transparentno se sakrio iza zavjese.	A. ☐ B. ☐ C. ☐ D. ☐
80. Koja je od sljedećih tvrdnja točna? A. Najstarija je hrvatska inkunabula <i>Misal po zakonu rimskoga dvora</i> iz 1483. godine. B. Bogoslav Šulek u 16. je stoljeću sastavio <i>Hrvatsko-njemačko-talijanski rječnik znanstvenoga nazivlja</i>. C. <i>Bašćanska ploča</i> darovnica je kralja Tomislava. D. Faust Vrančić autor je prve hrvatske gramatike.	A. ☐ B. ☐ C. ☐ D. ☐
HRV A IK-1 D-S049	 01

ZADATAK ZA PISANJE ŠKOLSKOGA ESEJA

Prvi polazni tekst

Honoré de Balzac, *Otac Goriot*

Odgoj je njegovih kćeri, dakako, bio bezuman. Posjedujući više od šezdeset tisuća livara rente i trošeći na sebe manje od tisuću i dvjesto franaka, Goriot je sreću nalazio u tome da udovoljava hirovima svojih kćeri: najvršnjim je učiteljima bila povjerena zadaća da ih obdare znanjima koja pokazuju dobar odgoj; imale su družbenicu; srećom za njih bila je to žena koja je imala i duha i ukusa; bavile su se jahanjem, imale kočiju, živjele kao što bi živjele ljubavnice nekoga staroga bogatog velikaša, bilo je dovoljno samo da izraze najskuplje želje, a otac je žurio da im ih ispuni; tražio je tek poljubac kao uzvrat za svoje poklone. Goriot je kćeri uzdizao u red anđela, pa nužno i iznad sebe, te je – jadni čovjek! – volio čak i samo zlo što su mu ga one nanosile. Kada su mu kćeri dorasle za udaju, smjele su izabrati muža po svom ukusu: svaka je imala kao miraz dobiti polovicu očeva imetka. Anastasie je, kojoj je zbog njezine ljepote udvarao grof de Restaud, imala aristokratske sklonosti koje su je navele na to da napusti očevu kuću i da se vine u visoke društvene sfere. Delphine je voljela novac: udala se za Nucingena, bankara njemačkog podrijetla koji je postao barunom Svetoga Carstva. Goriot ostade proizvođač rezanaca.

Drugi polazni tekst

Vjenceslav Novak, *Posljednji Stipančići*

Luciji se htjelo života i slobode, njezina je duša hrlila neobuzdano za probuđenim osjećajima djevojačke sreće što se radala iz njezine mladosti. Ona je već razumjela muške oči što su se otimala za njom i živjela u neprekidnom čeznuću da bude viđena među prvima. (...)

I koliko je to njezino čeznuće za odličnim društvom i zabavama, što bi ih sad građani, a sad časnici davali, bilo neobuzdano, opet ga je neumoljivo sapinjala tvrdokorna vlast oca. Nije htio ni da čuje za kakove izdatke na njezina odijela i gdje kada upravo surovo uskraćivao i neznatne troškove što bi ih za nju mati od njega tražila. Da uskrati novac, on bi našao sto razloga i napokon predbacivao Valpurgi da je iskvarila to dijete puštajući mu preko očeva znanja koješta na volju. – Htio je pako da Lucija boravi u njegovoj sobi te mu čita, a on je podučava, kako bi tvrdio, u onome što će joj danas sutra vrijediti daleko više nego misli na kojekakve ludorije što ih može da zamisli ženska ispraznost.

Nelijepo, zlobi nalik čuvstvo proti ocu mučilo bi gdje kada Luciju, a to nije mogla da zataji ni njemu ni majci. Izravno mu toga dašto nije smjela reći; ali je Stipančić pogađao da je njezina pokornost i uslužnost prema njemu usiljena. Majci pako nije skrivala to svoje čuvstvo napram ocu; kad bi joj rekla da otac želi neka dođe u njegovu sobu, smračila bi lice:

– Idem, kad moram. Ali da znate kako mi teško teku časovi u očevoj sobi, vi me ne bi nikada gore slali. (...)

– Velim vam, kad sam sama uza nj, meni su svezana usta. Što bih s njime govorila, kad zna da mi nije pravedan? Zar nisam odrasla pa i danas još zatvorena u ovim tamnim sobama kao u samostanu? Neka pogleda moje vršnjakinje kakvi im je život, pa će vidjeti govorim li pravo.

Smjernice

- Predstavite poetiku djela *Otac Goriot* i poetiku djela *Posljednji Stipančići*.
- Usporedite oca Goriota i Antu Stipančića na temelju djela u cjelini.
- Usporedite polazne tekstove na tematskoj, problemskoj i stilskoj razini.
- Povežite problematiku polaznih tekstova s književnim djelima slične problematike.
- Obrazložite svoje tvrdnje.